

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

АГАКЕРІМОВ ОЛЕКСАНДР НЕДИРШАХОВИЧ

УДК 343.125:343.263.2 (477)

ДОМАШНІЙ АРЕШТ В СИСТЕМІ ЗАПОБІЖНИХ ЗАХОДІВ

Спеціальність 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика;
судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Одеса – 2016

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія» Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник доктор юридичних наук, професор,
член-кореспондент Національної академії
правових наук України,
заслужений юрист України
АЛЕНІН Юрій Павлович,
Національний університет
«Одеська юридична академія»,
професор кафедри кримінального процесу

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України,
УДАЛОВА Лариса Давидівна,
Національна академія внутрішніх справ,
директор Інституту післядипломної освіти;

кандидат юридичних наук, професор
СМОКОВ Сергій Михайлович,
Одеський державний університет внутрішніх справ,
професор кафедри кримінального процесу
факультету № 3

Захист відбудеться « ____ » _____ 2016 р. о ____ год. на
засіданні спеціалізованої вченої ради Д 41.086.03 Національного університету
«Одеська юридична академія» за адресою: 65009, м. Одеса, вул. Фонтанська
дорога, 23.

З дисертацією можна ознайомитись у науковій бібліотеці Національного
університету «Одеська юридична академія» за адресою: м. Одеса,
вул. Академічна, 2.

Автореферат розісланий « ____ » _____ 2016 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

І.В. Лагутіна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. У будь-якій цивілізованій країні світу існує необхідність регулювання відносин, які виникають при розслідуванні та розгляді кримінальних проваджень, зокрема і тих, в ході яких може виникати протидія ходу кримінального провадження зі сторони захисту. В такому випадку для забезпечення реалізації завдань кримінального провадження, виконання підозрюваним, обвинуваченим процесуальних обов'язків необхідним є застосування запобіжних заходів, складовою яких є домашній арешт.

У Кримінальному процесуальному кодексі 2012 р. (далі – КПК України) було відновлено домашній арешт із суттєвими змінами після понад 50 років перебування в статусі виключеного з інституту запобіжних заходів. Водночас аналіз чинного кримінального процесуального законодавства свідчить про наявність властивих для цього підінституту запобіжних заходів прогалин та проблем, що обумовлює необхідність внесення науково обґрунтованих пропозицій щодо удосконалення даного законодавства та практики його застосування.

Дослідженню запобіжних заходів у кримінальному провадженні присвячені праці таких вчених, як: Ю. П. Аленін, Л. Б. Алексєєва, Б. Б. Булатов, І. В. Гловюк, Ю. М. Грошевий, О. А. Губська, П. М. Гультай, І. М. Гуткін, П. М. Давидов, М. І. Дерев'янко, М. В. Духовський, З. Д. Єнікєєв, С. П. Єфимічев, А. В. Захарко, З. З. Зінатулін, Т. Г. Ільєва, О. Ф. Кістяковський, З. Ф. Коврига, О. М. Коріняк, В. М. Корнуков, Ф. М. Кудін, Ю. Д. Лівшиць, Л. М. Лобойко, Т. В. Лукашкіна, М. А. Макаров, В. Т. Маляренко, Ю. В. Манаєв, О. І. Марочкін, А. М. Мельник, О. В. Мироненко, М. М. Михеєнко, В. О. Попелюшко, М. М. Розін, В. В. Рожнова, В. І. Сліпченко, В. К. Случевський, С. М. Смоков, О. Ю. Татаров, В. М. Тертишник, Р. І. Тракало, Л. Д. Удалова, В. І. Фаринник, Д. А. Чухраєв, О. Г. Шило та ін.

Домашній арешт у системі запобіжних заходів розглядався у працях таких вітчизняних та зарубіжних учених, як: К. С. Абдирахманов, К. Т. Балтабаєв, А. Ф. Безрукава, А. П. Бельмаз, О. В. Білоус, Л. В. Гаврилюк, С. В. Колоскова, В. Г. Крайнюк, І. Є. Криницький, О. П. Кучинська, П. І. Люблінський, Є. І. Макаренко, Р. М. Муртазін, В. В. Мухін, Ю. Г. Овчинников, Т. А. Савчук, Є. В. Салтиков, В. А. Светочев, Р. В. Слободян, Н. В. Ткачова, І. Я. Фойніцький, О. І. Цоколова, І. В. Чурікова, Р. З. Шамсутдінова та ін.

Питання домашнього арешту досліджувалися вітчизняними вченими на рівні кандидатських дисертацій: І. Л. Дідюк на тему «Домашній арешт в кримінальному процесуальному законодавстві України» (2015 р.) і Ю. Д. Москалюк на тему: «Домашній арешт і тримання під вартою в системі заходів забезпечення кримінального провадження в Україні» (2015 р.).

Утім, у роботах зазначених науковців не досліджувалися окремі аспекти процедури обрання та застосування даного запобіжного заходу (визначення підстав та умов обрання домашнього арешту, застосування електронних засобів контролю), питання зміни та скасування домашнього арешту, його обрання стосовно окремих категорій осіб.

Таким чином, актуальність теми дисертаційного дослідження обумовлюється необхідністю комплексного дослідження проблематики обрання, застосування, зміни та скасування домашнього арешту як складової запобіжних заходів, удосконалення чинного кримінального процесуального законодавства в цій сфері та практики його застосування.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконане у межах плану науково-дослідної роботи кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія» «Удосконалення сучасного кримінально-процесуального законодавства та забезпечення його ефективності в умовах правової реформи» на 2011-2015 рр. як складової плану науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська юридична академія» «Теоретичні та практичні проблеми забезпечення сталого розвитку української державності та права» на 2011-2015 рр. (державний реєстраційний номер 0110U000671).

Дисертаційне дослідження відповідає п. 2 абз. 2, пп. 4.4 абз.1 Стратегії національної безпеки України, затвердженої Указом Президента України від 26 травня 2015 року № 287/2015, узгоджується з Концепцією реформування кримінальної юстиції України, затвердженої Указом Президента України від 8 квітня 2008 року № 311/2008, Концепцією державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю, схваленої Указом Президента України від 21 жовтня 2011 року № 1000/2011, Концепцією реалізації державної політики у сфері профілактики правопорушень на період до 2015 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2011 р. № 1209-р.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є визначення місця домашнього арешту у системі запобіжних заходів, розробка рекомендацій, направлених на вдосконалення правового регулювання порядку обрання, застосування, зміни та скасування домашнього арешту.

Для досягнення поставленої мети у дисертації вирішувалися наступні завдання:

розглянути історико-правові передумови становлення підінституту домашнього арешту в системі запобіжних заходів;

визначити поняття, суть і значення домашнього арешту в системі запобіжних заходів в умовах сьогодення;

з'ясувати місце домашнього арешту в системі запобіжних заходів;

сформулювати поняття підстав обрання домашнього арешту у кримінальному провадженні та надати їх характеристику;

визначити поняття умов обрання домашнього арешту у кримінальному провадженні та надати їх характеристику;

розглянути процесуальний порядок обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту;

дослідити процесуальний порядок застосування запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту;

охарактеризувати процесуальний порядок зміни та скасування запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту;

сформулювати теоретично обґрунтовані пропозиції щодо удосконалення чинного кримінального процесуального законодавства в частині обрання, застосування, зміни та скасування домашнього арешту.

Об'єктом дослідження є кримінальні процесуальні правовідносини, що виникають при обранні, застосуванні, зміні та скасуванні домашнього арешту як запобіжного заходу.

Предметом дослідження є домашній арешт в системі запобіжних заходів.

Методами дослідження є загальнонаукові та спеціальні наукові методи пізнання (історично-правовий, порівняльно-правовий, системно-структурний, соціологічний, статистичний методи). Завдяки загальнонауковому діалектичному методу наукового пізнання проаналізовано як домашній арешт в системі запобіжних заходів взагалі, так і окремі його аспекти (підрозділи 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 3.3), визначено напрямки вдосконалення чинного кримінального процесуального законодавства України в частині обрання, застосування, зміни та скасування домашнього арешту (підрозділи 2.2, 3.1, 3.2). Історичний метод дозволив проаналізувати історико-правові передумови становлення підінституту домашнього арешту в системі запобіжних заходів (підрозділ 1.1). Порівняльно-правовий метод застосовувався при розгляді особливостей ознак домашнього арешту за законодавством окремих зарубіжних країн (підрозділ 1.2). Системно-структурний метод використовувався при розгляді конкретних елементів системи домашнього арешту (підрозділи 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 3.1). Соціологічний метод застосовувався при проведенні анкетування серед суддів, прокурорів, слідчих, адвокатів щодо домашнього арешту (Додаток Е). Статистичний метод використовувався при розгляді даних про: застосування домашнього арешту в Україні в 2015 р. (підрозділ 2.1); кількість осіб, які утримуються в слідчих ізоляторах (далі – СІЗО) в Україні (підрозділ 1.2); виявлення порушень дотримання обов'язків підозрюваними, обвинуваченими, до яких застосовано домашній арешт з використанням електронних засобів контролю (підрозділ 3.2).

Нормативну основу дослідження становлять: Конституція України, міжнародно-правові акти, акти законодавства України та інших держав

(Республіки Білорусь, Киргизької Республіки, Республіки Казахстан, Ізраїлю, Угорщини, Франції, Швеції, США).

Емпіричну базу дисертаційного дослідження становлять: результати анкетування 100 слідчих, прокурорів, суддів та адвокатів в Черкаській області; узагальнення даних 100 судових рішень судів України з Єдиного державного реєстру судових рішень з 2013 по 2015 рр.; статистичні дані та узагальнення Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ та Генеральної прокуратури України.

Наукова новизна одержаних результатів. Дисертація є одним із перших у вітчизняній кримінально-процесуальній доктрині спеціальним комплексним дослідженням домашнього арешту в системі запобіжних заходів у кримінальному провадженні України.

У межах здійсненого дослідження отримано такі результати, які мають наукову новизну:

вперше:

обгрунтовано, що значення домашнього арешту може розглядатися у двох аспектах: 1) загальне значення домашнього арешту, як і будь-якого запобіжного заходу, полягає в тому, щоб забезпечити виконання підозрюваним, обвинуваченим покладених на нього процесуальних обов'язків, а також запобігти спробам вчинення дій, які відносяться до ризиків, передбачених у ст. 177 КПК України; 2) спеціальне значення домашнього арешту полягає в тому, щоб забезпечити належну поведінку підозрюваного чи обвинуваченого шляхом застосування обмежень, передбачених для домашнього арешту, тобто особа, до якої буде обрано цей запобіжний захід, змушена буде перебувати цілодобово або у визначений час у певному житлі з накладенням на неї додаткових обов'язків;

доведено, що копіями матеріалів, якими обгрунтовується необхідність обрання домашнього арешту, мають бути документи п'яти груп: 1) документи, які підтверджують обгрунтовану підозру чи обвинувачення особи, тобто її причетність до злочину; 2) документи, які вказують на те, що особа вчинила один з ризиків, передбачених у ст. 177 КПК України, або намагалась його вчинити чи мала намір вчинити; 3) документи, які обгрунтовують обрання саме домашнього арешту та неможливість обрання більш м'якого запобіжного заходу; 4) документи, які підтверджують наявність загальних умов обрання домашнього арешту; 5) документи, які підтверджують наявність спеціальних умов обрання домашнього арешту;

доведено, що перелік свідків, яких слідчий, прокурор вважає за необхідне допитати під час судового розгляду з приводу обрання домашнього арешту, слід поділяти на три групи, залежно від підстав обрання домашнього арешту: перша група свідків – показання яких свідчать про обгрунтовану підозру чи обвинувачення особи, тобто її причетність до кримінального правопорушення;

друга група свідків – показання яких вказують на те, що особа вчинила один з ризиків, передбачених в ст. 177 КПК України, чи намагалась його вчинити або мала намір вчинити; третя група свідків – показання яких обґрунтовують обрання саме домашнього арешту та неможливість обрання більш м'якого запобіжного заходу;

доведено доцільність розробки комп'ютерної програми «Зелений коридор», яка має працювати в комплексі з електронними засобами контролю при обранні не цілодобового домашнього арешту, та направлена на зменшення ймовірності вчинення порушень піднаглядною особою;

запропоновано розробити програму технічних перевірок «Електронний щит», направлену на попередження втечі піднаглядних, стосовно яких обрано домашній арешт, шляхом випробувань в різних ситуаціях електронних засобів контролю на предмет виявлення в них недоліків, імітації порушень поведінки із зазначеними засобами, для визначення наскільки точно працює обладнання та оперативно реагує на такі порушення персонал контролюючого органу за належним виконанням домашнього арешту;

удосконалено:

тезу про поділ умов обрання домашнього арешту на загальні та спеціальні. До загальних умов віднесено: внесення слідчим, прокурором відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань; наявність підозрюваного чи обвинуваченого, до якого обирається запобіжний захід; наявність підстав обрання запобіжного заходу; дотримання процедури подання клопотання про обрання запобіжного заходу; наявність обставин, указаних у ст. 178 «Обставини, що враховуються при обранні запобіжного заходу» КПК України. Спеціальними умовами є: вказівка в санкції статті Кримінального кодексу України (далі – КК України), що за злочин, який інкримінований підозрюваному, обвинуваченому, передбачено покарання у виді позбавлення волі; наявність житла у підозрюваного чи обвинуваченого, та, у разі відповідної умови, згода повнолітніх співмешканців чи/та власника орендованого підозрюваним чи обвинуваченим житла на те, що виконання домашнього арешту буде реалізовуватись за адресою такого житла; зазначення в ухвалі про застосування домашнього арешту точної адреси житла, яке підозрюваному, обвинуваченому забороняється залишати; несумісне проживання підозрюваного чи обвинуваченого з особою, яка постраждала від насильницького злочину; наявність компетентного органу або посадової особи, яка здійснює нагляд; можливість встановлення механізму нагляду за поведінкою підозрюваного чи обвинуваченого;

висновок про необхідність на законодавчому та підзаконному рівнях внесення положень щодо можливості зміни місця виконання домашнього арешту з житла особи, до якої застосовано домашній арешт, на медичну установу у разі захворювання даної особи;

положення про неможливість обрання домашнього арешту, якщо підозрюваний, обвинувачений, якому інкримінується насильницький злочин, проживає разом з потерпілою від такого злочину особою, якщо стосовно нього не можна обрати такий запобіжний захід за іншою адресою;

тезу про необхідність при процедурі обрання домашнього арешту мати доказ того, що повнолітні співмешканці особи, стосовно якої вирішується питання про обрання домашнього арешту, згодні на виконання такого запобіжного заходу за їх спільною адресою, що виражається в підписанні ними листа-згоди, який має бути нотаріально завірений;

складові алгоритму обрання домашнього арешту, а саме: встановлення сукупності фактичних даних, які є підставами та умовами для обрання домашнього арешту; складання слідчим з подальшим погодженням із прокурором або самим прокурором клопотання про обрання домашнього арешту; підготовка переліку супутніх документів, які обґрунтовують необхідність обрання домашнього арешту; направлення клопотання про обрання домашнього арешту та супутніх йому документів, які обґрунтовують його необхідність, до суду; судовий розгляд клопотання із додатками про обрання домашнього арешту; прийняття рішення з приводу поданого клопотання про обрання домашнього арешту;

положення про необхідність розмежування понять «обрання» та «застосування» домашнього арешту, оскільки перше стосується діяльності щодо ініціації процесуального механізму запобіжного заходу, а друге вже безпосередньо стосується його виконання;

дістало подальшого розвитку:

ідея поділу підстав обрання домашнього арешту на загальні та спеціальні. Виокремлено таку спеціальну підставу обрання домашнього арешту, як недостатність застосування більш м'яких запобіжних заходів для запобігання ризику або ризикам, зазначеним у клопотанні про обрання запобіжного заходу, що тісно пов'язано з наявністю обставин, зазначених у ст. 178 «Обставини, що враховуються при обранні запобіжного заходу» КПК України;

обґрунтування необхідності прийняття Закону України «Про домашній арешт», який має включати такі положення: дефініцію домашнього арешту; деталізований перелік підстав та умов обрання домашнього арешту; порядок обрання, застосування, зміни та скасування домашнього арешту; вичерпну інформацію про підрозділ Міністерства внутрішніх справ України, який має займатись питаннями застосування домашнього арешту; вичерпну інформацію про електронні засоби контролю; відповідальність за порушення в сфері домашнього арешту;

обґрунтування доцільності створення спеціальної служби у структурі Міністерства внутрішніх справ України, яка буде займатись виключно питаннями, що стосуються домашнього арешту, розробки програми відбору,

навчання та атестації працівників даної служби, які будуть контролювати належне виконання домашнього арешту.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що сформульовані у дисертаційному дослідженні теоретичні положення, висновки, пропозиції можуть бути використані у:

науково-дослідній діяльності – для подальшого дослідження теоретичних та практичних проблем обрання, застосування, зміни та скасування домашнього арешту (Акт про впровадження в навчальний та науково-дослідний процес навчально-наукового інституту економіки та права Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького, від 3 березня 2016 року);

правотворчій діяльності – для підготовки проєктів нормативно-правових актів про внесення змін та доповнень до КПК України, інших актів кримінального процесуального законодавства щодо домашнього арешту;

правозастосовчій діяльності – для удосконалення діяльності судових та правоохоронних органів у сфері обрання, застосування, зміни та скасування домашнього арешту;

навчальному процесі – при викладанні нормативної дисципліни «Кримінальний процес», спеціальних курсів, підготовці підручників, навчальних посібників та методичних рекомендацій, а також при підвищенні кваліфікації слідчих, прокурорів, суддів (Акт про впровадження в навчальну діяльність Національного університету «Одеська юридична академія» від 16 травня 2016 р.).

Апробація результатів дослідження. Основні положення дисертації обговорювалися на кафедрі кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія», а також доповідалися на чотирьох науково-практичних конференціях: «Теоретичні та практичні проблеми забезпечення сталого розвитку державності та права» (м.Одеса, 30 листопада 2012 р.); «Правове життя сучасної України» (м. Одеса, 16-17 травня 2014 р.); Щорічна звітна конференція професорсько-викладацького складу Міжнародного гуманітарного університету (м. Одеса, 16 травня 2014 р.); «Правові та інституційні механізми забезпечення сталого розвитку України» (м. Одеса, 15-16 травня 2015 р.).

Публікації. Основні теоретичні положення та висновки дисертації викладені у 10 наукових працях, у тому числі: 4 наукових статтях, опублікованих у фахових юридичних виданнях, перелік яких затверджений МОН України; 2 статтях, опублікованих у зарубіжних періодичних виданнях; 4 тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Структура. Дисертація складається з вступу, трьох розділів, які містять 8 підрозділів, висновків, списку використаних джерел (160 найменувань). Загальний обсяг роботи складає 246 сторінок, з яких основний зміст – 196 сторінок, додатки – 30 сторінок (13 додатків).

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У **Вступі** обґрунтовується актуальність теми дисертації, визначаються її зв'язок із науковими програмами, планами, темами, мета і завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, висвітлюються наукова новизна та практичне значення одержаних результатів, зазначається про апробацію результатів дослідження, публікації та структуру дисертації.

Перший розділ «Домашній арешт як запобіжний захід, його історія і місце в системі запобіжних заходів» складається з трьох підрозділів і присвячений дослідженню історії становлення підінституту домашнього арешту, визначенню поняття, сутності, значення домашнього арешту і його місця в системі запобіжних заходів.

У *підрозділі 1.1. «Історико-правові передумови становлення підінституту домашнього арешту в системі запобіжних заходів»* встановлено, що домашній арешт, від початку його законодавчого закріплення в 1832 році в Зводі законів і до сьогодення якісно змінився, оскільки з'явилися чіткі підстави та умови його обрання, передбачено застосування електронних засобів контролю, встановлені чіткі часові рамки перебування особи під домашнім арештом. Зазначено, що домашній арешт як запобіжний захід пройшов успішну апробацію часом, що і обумовило його відновлення у системі запобіжних заходів.

У *підрозділі 1.2. «Поняття, суть і значення домашнього арешту в системі запобіжних заходів в умовах сьогодення»* визначено поняття домашнього арешту як запобіжного заходу, який обирається за рішенням слідчого судді або суду, залежно від стадії кримінального провадження, стосовно підозрюваного або обвинуваченого, якому інкримінується вчинення злочину, за який КК України передбачено покарання у виді позбавлення волі, з суттєвим обмеженням особистої свободи особи шляхом заборони їй залишати житло цілодобово або у певний період доби, з одночасним покладенням на неї необхідних, індивідуально визначених додаткових обов'язків.

У підрозділі виділено загальне та спеціальне значення домашнього арешту.

У *підрозділі 1.3. «Місце домашнього арешту в системі запобіжних заходів»* досліджено питання щодо місця домашнього арешту в системі запобіжних заходів. Визначено, що домашній арешт є примусовим загальним заходом особистого забезпечення м'якого ізоляційного характеру, який займає досить вагоме місце серед таких запобіжних заходів, як особисте зобов'язання, особиста порука, застава та тримання під вартою, оскільки через свою специфіку призначений для забезпечення реалізації дотримання підозрюваним чи обвинуваченим належної процесуальної поведінки та запобігання вчинення ним дій, які відносяться до ризиків, передбачених у

ч.1 ст.177 КПК України. Обґрунтовано, що домашній арешт відноситься до групи ізоляційних запобіжних заходів.

Другий розділ «Характеристика підстав та умов обрання домашнього арешту у кримінальному провадженні» складається з двох підрозділів і присвячений дослідженню різних аспектів підстав та умов обрання домашнього арешту у кримінальному провадженні.

У підрозділі 2.1. «Поняття та характеристика підстав обрання домашнього арешту у кримінальному провадженні» обґрунтовано необхідність поділу підстав обрання домашнього арешту на загальні та спеціальну, а саме: наявність обґрунтованої підозри у вчиненні підозрюваним, обвинуваченим кримінального правопорушення; наявність достатніх підстав вважати, що існує хоча б один із ризиків, передбачених ст. 177 КПК України, і на які вказує слідчий, прокурор (загальні підстави); недостатність застосування більш м'яких запобіжних заходів для запобігання ризику або ризикам, зазначеним у клопотанні (спеціальна підстава), що тісно пов'язано з обставинами, які враховуються слідчим суддею чи судом при обранні запобіжного заходу, що викладені в ст. 178 КПК України.

Саме наявність перших двох підстав в сукупності дозволяє прийняти рішення по ініціюванню механізму обрання запобіжних заходів, але для того, щоб обрати один з п'яти запобіжних заходів, передбачених в ст. 176 КПК України, потрібно в доповнення до зазначених вище загальних підстав, долучити ще й спеціальну підставу, тобто ту підставу, яка дозволить обрати конкретний, якийсь один запобіжний захід, наприклад, домашній арешт. Таким чином, недостатність застосування більш м'яких запобіжних заходів для запобігання ризику або ризикам, зазначеним у клопотанні про обрання домашнього арешту є спеціальною підставою для обрання даного запобіжного заходу, так як базується на даних, тобто обставинах, характерних тільки для певного кримінального провадження, про які мова йде в ст.178 КПК України, які по певному кримінальному провадженню дозволяють обрати саме домашній арешт.

У підрозділі 2.2. «Поняття та характеристика умов обрання домашнього арешту у кримінальному провадженні» визначено, що комплекс умов обрання домашнього арешту є необхідною складовою для можливості обрання даного запобіжного заходу.

Зазначено, що умови обрання домашнього арешту діляться на загальні та спеціальні. До загальних відносяться: 1) внесення слідчим, прокурором відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань; 2) наявність підозрюваного чи обвинуваченого, до якого обирається запобіжний захід; 3) наявність підстав обрання запобіжного заходу; 4) дотримання процедури подання клопотання про застосування запобіжного заходу; 5) наявність обставин, вказаних в ст. 178 КПК України «Обставини, що враховуються

при обранні запобіжного заходу». Спеціальними умовами є: 1) вказівка в санкції статті КК України, що за злочин, який інкримінований підозрюваному, обвинуваченому, передбачено покарання у виді позбавлення волі; 2) наявність житла у підозрюваного чи обвинуваченого, та, у разі відповідної умови, згода повнолітніх співмешканців та (чи) власника орендованого підозрюваним чи обвинуваченим житла, про те, що виконання домашнього арешту буде реалізовуватись за адресою такого житла; 3) зазначення в ухвалі про застосування домашнього арешту точної адреси житла, яке підозрюваному, обвинуваченому забороняється залишати; 4) несумісне проживання підозрюваного чи обвинуваченого з особою, котра постраждала від насильницького злочину; 5) покладення обов'язків зі здійснення нагляду за дотриманням умов домашнього арешту на компетентний орган або посадову особу; 6) можливість встановлення механізму нагляду за поведінкою підозрюваного чи обвинуваченого.

Третій розділ «Процесуальний порядок обрання, застосування, зміни та скасування запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту» складається з трьох підрозділів і присвячений дослідженню процесуальної процедури обрання, застосування, зміни та скасування запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту.

У підрозділі 3.1. «Процесуальний порядок обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту» зазначено, що під обранням домашнього арешту слід розуміти процедуру, регламентовану процесуальним законом, в якій вирішується питання можливого його обрання за наявності обґрунтованих для цього підстав та необхідних умов. Застосуванням домашнього арешту є процес виконання запобіжного заходу, тобто процес, який не передує, а є наслідком обрання такого запобіжного заходу. Застосування запобіжного заходу безпосередньо стосується його виконання, тобто правозастосовчої діяльності із реалізації положень кримінального процесуального рішення про обрання домашнього арешту до його зміни чи скасування.

Відзначено, що для реалізації можливості обрання домашнього арешту потрібно дотримуватись чіткого алгоритму дій в ході відповідної процедури, ключовим елементом в якій виступатиме її перший елемент, а саме встановлення сукупності фактичних даних, які є підставами та умовами для обрання домашнього арешту.

У підрозділі 3.2. «Процесуальний порядок застосування запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту» зазначено, що у разі прийняття рішення у формі ухвали про обрання домашнього арешту, таке рішення передається для виконання органу Національної поліції за місцем проживання підозрюваного чи обвинуваченого, уповноважені працівники якого автоматично набувають компетенції щодо контролю за належним виконанням правил домашнього арешту особою, щодо якої було обрано такий запобіжний захід.

Запропоновано викласти ч.1 ст. 181 КПК України в такій редакції: «1. Домашній арешт полягає в забороні підозрюваному, обвинуваченому залишати житло цілодобово або у певний період доби. Вимога перебування під домашнім арештом не діє на час, протягом якого виникає необхідність явки особи, яка знаходиться під домашнім арештом, на виклик слідчим, прокурором чи судовий виклик». Необхідність такої зміни обумовлена тим, що для ст. 181 КПК України характерна прогалина, яка виражається в тому, що на законодавчому рівні залишено поза увагою питання, яким чином особа, щодо якої обрано цілодобовий домашній арешт, зможе з'являтися на виклик слідчим, прокурором чи судовий виклик, і при цьому не буде порушувати вимоги цілодобового перебування під домашнім арештом.

У *підрозділі 3.3. «Процесуальний порядок зміни та скасування запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту»* встановлено, що під час розгляду клопотання про зміну домашнього арешту слідчий суддя, суд зобов'язаний встановити, чи доводять надані сторонами кримінального провадження докази обставини, які свідчать про: 1) обґрунтованість обставин, що виникли після прийняття попереднього рішення про обрання запобіжного заходу або/та існували під час прийняття попереднього рішення про обрання запобіжного заходу, але про які слідчий, прокурор, підозрюваний, обвинувачений, захисник на той час не знали і не могли знати; 2) наявність достатніх підстав вважати, що змінився хоча б один або декілька ризиків, передбачених ст. 177 КПК України, на які вказує слідчий, прокурор, підозрюваний, обвинувачений, захисник, які спонукали до обрання до особи діючого запобіжного заходу; 3) достатність або недостатність застосування більш м'яких запобіжних заходів для запобігання ризику або ризикам, зазначеним у клопотанні.

Проаналізовано три можливі ситуації, при виникненні яких домашній арешт негайно припиняє свою дію і вважається скасованим, що впливає зі змісту ст. 203 КПК України, в якій зазначено, що ухвала про застосування запобіжного заходу негайно припиняє свою дію після закінчення строку дії ухвали про обрання запобіжного заходу, ухвалення виправдувального вироку, закриття кримінального провадження в порядку, передбаченому КПК України.

ВИСНОВКИ

У **Висновках** викладено найбільш важливі теоретичні положення дисертаційного дослідження, сформульовано пропозиції щодо удосконалення чинного кримінального процесуального законодавства в частині обрання, застосування, зміни та скасування домашнього арешту.

1. У становленні та розвитку підінституту домашнього арешту в системі запобіжних заходів можна виділити наступні етапи: I етап – IX-XVIII століття –

період фактичного застосування окремих елементів домашнього арешту без нормативного закріплення; II етап – кінець XVIII – середина XX століття – застосування домашнього арешту набуває нормативного характеру і отримує подальший розвиток; III етап – 60-ті рр. XX століття – до 13 квітня 2012 р. – домашній арешт був виключений із системи запобіжних заходів і не застосовувався на практиці; з 13 квітня 2012 р. – до теперішнього часу. Для останнього періоду є характерним чіткість правової регламентації обрання, застосування, зміни та скасування домашнього арешту, підстав та умов його обрання, встановлення конкретних часових меж перебування особи під домашнім арештом. Тобто кримінальне процесуальне законодавство у частині обрання, застосування, зміни та скасування домашнього арешту набуло ознак деталізованості та узгодженості.

2. Домашній арешт – це запобіжний захід, який обирається за рішенням слідчого судді або суду, залежно від стадії кримінального провадження, стосовно підозрюваного або обвинуваченого, якому інкримінується вчинення злочину, за який КК України передбачено покарання у виді позбавлення волі, з суттєвим обмеженням особистої свободи особи шляхом заборони їй залишати житло цілодобово або у певний період доби, з одночасним покладенням на неї необхідних, індивідуально визначених додаткових обов'язків.

Домашній арешт є проміжною ланкою між «легкими» (особисте зобов'язання, особиста порука, застава) та «суворим» (тримання під вартою) запобіжними заходами.

3. Підстави обрання домашнього арешту поділяються на загальні, які передбачені в ч. 2 ст. 177 КПК України, та спеціальну підставу, яка виражається в недостатності застосування більш м'яких запобіжних заходів для запобігання ризику або ризикам, зазначеним у клопотанні.

4. Умови обрання домашнього арешту поділяються на загальні та спеціальні. Якщо перші дозволяють позитивно відповісти на питання можливості обрання будь-якого запобіжного заходу, то роль спеціальних умов полягає у можливості обрання саме домашнього арешту.

5. Процесуальний порядок обрання домашнього арешту виражається в чіткому дотриманні алгоритму дій в ході відповідної процедури, кожен елемент якої має важливе значення для забезпечення швидкості та якості в процесі обрання даного запобіжного заходу.

6. Процесуальний порядок застосування домашнього арешту відзначається тим, що ухвала про обрання домашнього арешту передається для виконання органу Національної поліції за місцем проживання підозрюваного чи обвинуваченого, після чого уповноважені працівники такого органу наділяються комплексом прав та обов'язків для забезпечення належного виконання домашнього арешту.

7. Домашній арешт може бути змінено на інший запобіжний захід у разі наявності обставин, які: виникли після прийняття попереднього рішення про обрання домашнього арешту; або/та які існували під час прийняття попереднього рішення про обрання цього запобіжного заходу, але про які слідчий, прокурор, підозрюваний, обвинувачений, захисник на той час не знали і не могли знати. Те, на який запобіжний захід буде змінено домашній арешт, залежатиме від того, якими будуть зазначені нові або/чи нововиявлені обставини, тобто чи зумовлюватимуть вони за своїм характером до зміни на більш м'який чи більш суворий запобіжний захід.

Ухвала про обрання домашнього арешту негайно припиняє свою дію і такий запобіжний захід вважається скасованим після закінчення строку її дії, а якщо даний запобіжний захід було продовжено, то сукупний строк перебування особи під домашнім арештом під час досудового розслідування не може перевищувати шести місяців, або ухвалення виправдувального вироку чи закриття кримінального провадження.

8. У дисертації внесено конкретні пропозиції щодо удосконалення чинного кримінального процесуального законодавства в частині обрання, застосування, зміни та скасування домашнього арешту, зокрема запропоновано:

викласти частину третю статті 176 КПК України в наступній редакції:

«Слідчий суддя, суд відмовляє в обранні запобіжного заходу, якщо слідчий, прокурор не доведе, що встановлені під час розгляду клопотання про обрання запобіжного заходу обставини є достатніми для переконання, що жоден із більш м'яких запобіжних заходів, передбачених частиною першою цієї статті, не може запобігти доведеним під час розгляду ризику або ризикам. При цьому найбільш м'яким запобіжним заходом є особисте зобов'язання, а найбільш суворим – тримання під вартою»;

викласти частину четверту статті 176 КПК України в такій редакції:

«Запобіжні заходи обираються під час досудового розслідування – слідчим суддею за клопотанням слідчого, погодженим з прокурором, або за клопотанням прокурора, а під час судового провадження – судом за клопотанням прокурора»;

викласти статтю 177 КПК України в наступній редакції:

«Стаття 177. Мета і підстави обрання та застосування запобіжних заходів

1. Метою обрання та застосування запобіжного заходу є забезпечення виконання підозрюваним, обвинуваченим покладених на нього процесуальних обов'язків, а також запобігання спробам:

1) переховуватися від органів досудового розслідування та /або суду;

2) знищити, сховати або спотворити будь-яку із речей, чи документів, які мають істотне значення для встановлення обставин кримінального правопорушення;

3) незаконно впливати на потерпілого, свідка, іншого підозрюваного, обвинуваченого, експерта, спеціаліста у цьому ж кримінальному провадженні;

4) перешкоджати кримінальному провадженню іншим чином;

5) вчинити інше кримінальне правопорушення чи продовжити кримінальне правопорушення, у якому підозрюється, обвинувачується.

2. Підставою обрання запобіжного заходу є наявність обґрунтованої підозри у вчиненні особою кримінального правопорушення, а також наявність ризиків, які дають достатні підстави слідчому судді, суду вважати, що підозрюваний, обвинувачений, засуджений може здійснити дії, передбачені частиною першою цієї статті. Слідчий, прокурор не мають права ініціювати обрання запобіжного заходу без наявності для цього підстав, передбачених цим Кодексом»:

доповнити частину першу статті 178 КПК України дванадцятим, тринадцятим, чотирнадцятим та п'ятнадцятим пунктами:

«12) місце проживання особи (у разі вирішення питання про обрання домашнього арешту);

13) технічні умови для використання за місцем проживання особи електронних засобів контролю;

14) нотаріально завіреним лист-згода повнолітніх співмешканців особи, до якої може бути обрано домашній арешт, про згоду на виконання домашнього арешту за їх спільною адресою;

15) нотаріально завірена згода власника житла, орендованого особою, до якої може бути обрано домашній арешт, про те, що виконання домашнього арешту буде реалізовуватись за адресою такого житла»;

доповнити статтю 181 КПК України частиною сьомою наступного змісту:

«7. У разі захворювання та розміщення на стаціонарне лікування до закладу охорони здоров'я до вирішення слідчим суддею, судом питання про зміну або скасування запобіжного заходу стосовно підозрюваного, обвинуваченого продовжують діяти встановлені слідчим суддею, судом заборони та обмеження, в тому самому обсязі, в якому вони були до розміщення на стаціонарне лікування до закладу охорони здоров'я, і в такому випадку місцем перебування під домашнім арештом стає відповідний заклад охорони здоров'я»;

доповнити статтю 181 КПК України частиною восьмою такого змісту:

«8. У випадку порушення чи невиконання підозрюваним, обвинуваченим встановлених слідчим суддею чи судом обмежень, заборон, зобов'язань, така особа підлягає кримінальній відповідальності згідно зі статтею 382 Кримінального кодексу України та до неї може бути застосовано більш суворий запобіжний захід і накладено грошове стягнення відповідно до статті 179 цього Кодексу»;

доповнити частину п'яту статті 194 КПК України десяти та одинадцятьма пунктами:

«10) не користуватися певними видами або будь-якими засобами комунікації, за виключенням, коли це встановлено на рівні обов'язку слідчим суддею чи судом при обранні запобіжного заходу і у разі форс-мажорних ситуацій;

11) відповідати на телефонні дзвінки контролюючих органів та самостійно їм телефонувати»;

внести зміни до Положення про порядок застосування електронних засобів контролю, затвердженого наказом МВС України від 09 серпня 2012 р. № 696, а саме абзац третій пункту 3.4 викласти в такій редакції:

«роз'яснює підозрюваному (обвинуваченому) вимоги, які пов'язані із застосуванням ЕЗК, що визначені в ухвалі слідчого судді, суду. Роз'яснює йому також, що його відмова від носіння ЕЗК, умисне зняття, пошкодження або інше втручання в роботу ЕЗК з метою ухилення від контролю є невиконанням обов'язків, покладених на нього слідчим суддею, судом при обранні запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту, і тягне за собою наслідки, передбачені статтею 179 КПК України. Роз'яснює йому також, що умисне невиконання вироку, рішення, ухвали, постанови суду, що набрали законної сили, або перешкоджання їх виконанню тягнуть за собою наслідки, передбачені ч. 1 ст. 382 КК України. Складає протокол про роз'яснення підозрюваному (обвинуваченому) обов'язків, передбачених частиною п'ятою статті 194 КПК України (додаток 3)».

9. З метою забезпечення належного виконання домашнього арешту видається необхідними розробка та використання зазначених нижче програм:

1) комп'ютерна програма «Зелений коридор». Суть даної програми полягає в тому, що електронні засоби контролю будуть працювати в комплексі із цією програмою, за якою персонально для кожної особи (стосовно якої обрано не цілодобовий домашній арешт) прокладаються електронні маршрути в місця найбільшої потреби (продуктовий магазин, місця роботи особи, навчальний заклад, аптека, лікарня тощо). В рамках цих маршрутів та визначених місць особа може пересуватися у відведений слідчим суддею чи судом час, щоб це не порушувало вимог ухвали про обрання домашнього арешту.

Якщо особа виходить за межі прокладеного для неї електронного маршруту чи визначеного місця або знаходиться в них у заборонений час, йде візуальний та звуковий сигнал до оператора стеження за підконтрольними особами, який далі діє відповідно до інструкції, в якій викладено, як діяти в таких випадках, коли порушуються правила виконання домашнього арешту;

2) програма технічних перевірок «Електронний щит» на предмет виявлення недоліків у роботі електронних засобів контролю, щоб унеможливити не санкціоноване втручання в роботу зазначених засобів

шляхом зняття електронних браслетів та уникнути повідомлення про це контролюючого органу.

10. Видається необхідним створення у структурі Міністерства внутрішніх справ України спеціальної служби, яка буде займатись виключно питаннями домашнього арешту. Слід розробити програму відбору, навчання та атестації працівників даної служби, які будуть контролювати належне виконання домашнього арешту.

11. Доцільно розробити проект Закону України «Про домашній арешт», в якому закріпити всі правові норми про обрання, застосування, зміну та скасування домашнього арешту, що дозволило б усунути труднощі, що виникають у правозастосовній практиці.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

1. Агакерімов О. Н. Домашній арешт як запобіжний захід: історія та сучасність / О.Н. Агакерімов // Юридичний вісник. – 2014. – № 3. – С. 315-319.

2. Агакерімов О. Н. Дефініція поняття «домашній арешт» як запобіжний захід: вітчизняний та зарубіжний погляд / О. Н. Агакерімов // Електронне наукове фахове видання «Порівняльно-аналітичне право». – 2014. – № 5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pap.in.ua/5_2014/104.pdf.

3. Агакерімов А. Н. Домашний арест как мера пресечения в современном уголовном производстве / А. Н. Агакерімов // Международный научный вестник «Новый взгляд». – 2014. – № 4. – С. 254-262.

4. Агакерімов О. Н. Підстави обрання як запобіжних заходів взагалі, так і домашнього арешту зокрема, в світлі сучасного вітчизняного кримінального провадження / О. Н. Агакерімов // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». – 2015. – № 3. – С. 56-61.

5. Агакерімов О. Н. Зміна місця виконання домашнього арешту як проблемний аспект сфери застосування цього запобіжного заходу / О. Н. Агакерімов // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». – 2015. – № 4. – С. 83-85.

6. Агакерімов А. Н. Система и проблемные вопросы условий избрания домашнего ареста как меры пресечения / А. Н. Агакерімов // *Legea si viata*. – 2015. – № 5. – С. 41-46.

7. Агакерімов О. Н. Домашній арешт як запобіжний захід та його значення в умовах сьогодення / О. Н. Агакерімов // Теоретичні та практичні проблеми забезпечення сталого розвитку державності та права : матер. Міжнар. наук. конф. (Одеса, 30 листоп. 2012 р.) Т. 2 / відп. за вип. д.ю.н., проф. В. М. Дрьомін; Націон. ун-т «Одеська юридична академія». – Одеса : Фенікс, 2012. – С. 332-334.

8. Агакерімов О. Н. Електронні засоби контролю при застосуванні домашнього арешту в кримінальному провадженні / О. Н. Агакерімов // Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету: [збірник]. – Одеса: Міжнародний гуманітарний університет, 2014. – Вип. 21 – Ч. II. – С. 10-12.

9. Агакерімов О. Н. Деякі аспекти використання електронних засобів контролю при застосуванні домашнього арешту в кримінальному провадженні / О. Н. Агакерімов // Правове життя сучасної України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. ювілею акад. С. В. Ківалова (м. Одеса, 16-17 травня 2014 р.) : у 2 т. Т. 1 / відп. ред. В. М. Дрьомін. – Одеса : Юридична література, 2014. – С. 729-731.

10. Агакерімов О. Н. Розмежування понять «обрання» та «застосування» запобіжних заходів у законодавчій сфері кримінального провадження / О. Н. Агакерімов // Правові та інституційні механізми забезпечення сталого розвитку України : матер. міжнар. наук.-практ. конф. Том II. (м. Одеса, 15-16 травня 2015 р.). – Одеса, 2015. – С. 364-366.

АНОТАЦІЯ

Агакерімов О. Н. Домашній арешт в системі запобіжних заходів. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність. – Національний університет «Одеська юридична академія», Одеса, 2016.

Дисертація є одним з перших спеціальних комплексних досліджень домашнього арешту в системі запобіжних заходів в світлі КПК України 2012 р.

У дисертації розглянуто історико-правові передумови становлення підінституту домашнього арешту в системі запобіжних заходів. Визначено поняття, суть, значення та мету домашнього арешту в умовах сьогодення. Охарактеризовано місце домашнього арешту в системі запобіжних заходів.

Досліджено різні аспекти підстав та умов щодо обрання домашнього арешту у кримінальному провадженні. Охарактеризовано процесуальний порядок обрання та застосування домашнього арешту. Досліджено процесуальний порядок зміни та скасування домашнього арешту.

Сформульовано науково обґрунтовані пропозиції щодо удосконалення кримінального процесуального законодавства України у частині регулювання домашнього арешту.

Ключові слова: запобіжний захід, домашній арешт, підстави обрання домашнього арешту, умови обрання домашнього арешту, процесуальний порядок обрання домашнього арешту, процесуальний порядок застосування домашнього арешту, процесуальний порядок зміни домашнього арешту, процесуальний порядок скасування домашнього арешту.

АННОТАЦИЯ

Агакеримов О. Н. Домашний арест в системе мер пресечения. – Рукопись.

Диссертация на соискание научной степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.09 – уголовный процесс и криминалистика; судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность. – Национальный университет «Одесская юридическая академия», Одесса, 2016.

Диссертация является одним из первых специальных комплексных исследований домашнего ареста в системе мер пресечения в свете УПК Украины 2012 г.

В диссертации рассмотрены историко-правовые предпосылки становления подинститута домашнего ареста в системе мер пресечения, его генезис и развитие на фоне многолетней истории с момента первого законодательного закрепления и до настоящего времени.

Определены понятие, сущность, значение и цель домашнего ареста, его отличия от других мер пресечения. Домашний арест определен как мера пресечения, которая избирается по решению следственного судьи или суда, в зависимости от стадии уголовного производства, в отношении подозреваемого или обвиняемого, которому инкриминируется совершение преступления, за которое Уголовным кодексом Украины предусмотрено наказание в виде лишения свободы, с существенным ограничением личной свободы лица путем запрета ему оставлять жилище круглосуточно или в определенный период суток, с одновременным наложением на него необходимых, индивидуально определенных дополнительных обязанностей.

Дана характеристика места домашнего ареста в системе мер пресечения как промежуточного звена между «легкими» (личное обязательство, личное поручительство, залог) и «суровой» (содержание под стражей) мерами пресечения.

Исследованы различные аспекты оснований и условий избрания домашнего ареста в уголовном производстве, в частности обоснована целесообразность их разделения на общие и специальные группы, с характерными для них особенностями. К общим относятся: 1) внесение следователем, прокурором сведений в Единый реестр досудебных расследований; 2) наличие подозреваемого или обвиняемого, к которому избирается мера пресечения; 3) наличие оснований избрания меры пресечения; 4) соблюдение процедуры подачи ходатайства о применении меры пресечения; 5) наличие обстоятельств, указанных в ст. 178 УПК Украины «Обстоятельства, учитываемые при избрании меры пресечения». Специальными условиями являются: 1) указание в санкции статьи Уголовного кодекса Украины, что за преступление, которое инкриминируется

подозреваемому, обвиняемому, предусмотрено наказание в виде лишения свободы; 2) наличие жилища у подозреваемого или обвиняемого, и, в случае соответствующего условия, согласие совершеннолетних сожителей и (или) собственника арендованного подозреваемым или обвиняемым жилища, о том, что исполнение домашнего ареста будет реализовываться по адресу такого жилища; 3) указание в определении о применении домашнего ареста точного адреса жилища, которое подозреваемому, обвиняемому запрещается оставлять; 4) несовместимость проживания подозреваемого или обвиняемого с лицом, пострадавшим от насильственного преступления; 5) возложения обязанностей по осуществлению надзора за соблюдением условий домашнего ареста на компетентный орган или должностное лицо; 6) возможность установления механизма надзора за поведением подозреваемого или обвиняемого.

Сделан акцент на необходимости наличия всех составляющих элементов оснований и условий избрания домашнего ареста, с целью обеспечения надлежащей процедуры применения данной меры пресечения.

Дана характеристика процессуального порядка избрания и применения домашнего ареста. Разграничены понятия «избрание» и «применение» домашнего ареста. Обоснована необходимость соблюдения алгоритма действий при избрании домашнего ареста и учета некоторых особенностей при его применении.

Исследован процессуальный порядок изменения и отмены домашнего ареста при наличии необходимых оснований.

Сформулированы научно обоснованные предложения по совершенствованию уголовного процессуального законодательства Украины в части регламентации избрания, применения, изменения и отмены домашнего ареста.

Ключевые слова: мера пресечения, домашний арест, основания избрания домашнего ареста, условия избрания домашнего ареста, процессуальный порядок избрания домашнего ареста, процессуальный порядок применения домашнего ареста, процессуальный порядок изменения домашнего ареста, процессуальный порядок отмены домашнего ареста.

SUMMARY

Agakerimov O. N. House arrest in the system of preventive measures. – Manuscript.

The dissertation for obtaining of scientific degree of a candidate of legal sciences in the specialty 12.00.09 – Criminal Procedure and Criminalistics; Forensic Examination; Operational-investigative Activity. – National University “Odesa Law Academy”, Odesa, 2016.

The dissertation is one of the first special comprehensive studies of house arrest in the system of preventive measures in the context of the Criminal Procedural Code of Ukraine of 2012.

The legal and historical preconditions of formation of the sub-institute of house arrest in the system of preventive measures were examined. The concept, nature, importance and the aim of house arrest under modern conditions were defined. The place of house arrest in the system of preventive measures was characterized.

Various aspects of grounds and conditions of selection of house arrest in criminal proceedings were researched. The procedural order of selection and application of house arrest was characterized. The procedural order of modification and cancellation of house arrest was examined.

Scientifically substantiated proposals concerning improvement of the criminal procedural legislation of Ukraine regarding regulation of various aspects of house arrest were formulated.

Key words: preventive measure; house arrest; grounds of selection of house arrest; conditions of selection of house arrest; procedural order of selection of house arrest; procedural order of application of house arrest; procedural order of alteration of house arrest; procedural order of cancellation of house arrest.

Підписано до друку 18.10.2016 р. Формат 60х90/16.
Ум.-друк. арк. 0,9. Тираж 100 прим. Зам. № 1610-За.

Видавець і виготовлювач ПП «Фенікс»
(Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1044 від 17.09.02).
м. Одеса, 65009, вул. Зоопаркова, 25
Тел. (048) 7777-591.